

SHIFOKOR VA BEMOR MULOQOTINING O`ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Sharapova Dildora Baxtiyarovna

TTA "Pedagogika va psixologiya" kafedrasida o'qituvchisi

Jabboraliyeva Charosxon Nodirbek qizi

TTA "1-son Davolash ishi" fakulteti 219-guruh talabasi

Xushnazarova Muxlisa Mahmudjon qizi

TTA "1-son Davolash ishi" fakulteti 219-guruh talabasi

Annotatsiya: *Ushbu maqola tibbiy yordam ko'rsatish jarayonida shifokor psixologiyasining muhim roli tavsiflarini ochib berishga va bemor hamda shifokor muloqotining o'ziga hos xususiyatlarini o'rganishga bag'ishlanadi.*

Аннотация: *Данная статья посвящена описанию важной роли психологии врача в процессе оказания медицинской помощи и изучению особенностей общения врача и пациента.*

Annotation: *This article is devoted to describing the important role of the psychology of a doctor in the process of providing medical care and studying the features of communication between a doctor and a patient.*

Klinik nuqtai nazardan, samarali muloqot shifokorlarning o'z bemorlariga yuqori sifatli yordam ko'rsatishini ta'minlash strategiyasining bir qismidir. Shifokor va bemor o'rtasidagi samarali muloqotning salomatlik natijalariga ijobiy ta'siriga qaramay, Fiji tadqiqotlarida bu haqda cheklangan ma'lumotlar mavjud. Ushbu tadqiqot hozirgi bemorlarning shifokorlarning muloqot xatti-harakatlarini idrok etishini aniqlash va Fijidagi shifokor va bemor muloqotiga ta'sir qiluvchi omillarni aniqlash uchun o'tkazildi. Ushbu aralash usulli tadqiqot Fijidagi Suva bo'linmasidagi tasodifiy tanlangan uchta sog'liqni saqlash markazlarining ambulatoriya sharoitida o'tkazildi. Miqdoriy bosqich uchun tizimli tasodifiy tanlab olish tuzilgan so'rovnoman to'ldirgan 375 ishtirokchini tanlash uchun ishlatilgan; shundan 20 nafar ishtirokchi sifatli suhbat uchun tanlab olindi. Bemorlarning fikriga ko'ra, ularning 45,6 foizi shifokorlarning muloqot qilish xatti-harakatlarini yaxshi, 53,6 foizi adolatli va 0,8 foizi yomon muloqot xatti-harakatlari deb bilishgan. Sifatli topilmalar shifokorlarning munosabati, ularning yondashuvi, bemorlar bilan o'zaro munosabati va shifokor va bemor muloqotida muhim omillar sifatida tushuntirish berish kabi omillarni ta'kidlaydi. Fijida bemorlarning aksariyati shifokorlarning muloqot qilish xulq-atvorini adolatli va yaxshi deb bilishgan va shifokorlarning malakasi shifokor va bemor bilan samarali muloqot qilish uchun muhim edi. Ushbu tadqiqot shifokor va bemor muloqotining muhimligini ta'kidladi va shifokorlar bemorga yo'naltirilgan yordam va muloqotni qo'llamasliklari mumkinligini ko'rsatdi; Shunday qilib, ular bemorga qaratilgan muloqot qobiliyatlarini oshirishlari kerak.

Shifokor va bemor muloqoti juda muhim ekanligini ta'kidlashda yangi yoki innovatsion narsa yo'q. Darhaqiqat, shifokor va bemor muloqoti, uning salomatlik natijalariga ta'siri va yaxshilanishi kerak bo'lgan sohalarni ta'kidlaydigan adabiyotlar to'plami mavjud. Biroq, Tinch okeanidagi rivojlanayotgan va ko'p madaniyatli orol bo'lgan Fiji uchun shifokor va bemor muloqotining hozirgi tasavvurlari haqida ma'lumotlar kam yoki umuman yo'q. Bundan tashqari, hozirgi tadqiqotlar Fijiga o'xshash sharoitlarda o'tkazilmagan. Shu sababli, sog'liqni saqlash xizmatlarini yaxshilash uchun siyosat yoki amaliyotdagi o'zgarishlarni himoya qilish qiyin bo'ladi, chunki nima samarali va nimani o'zgartirish kerakligi noma'lum.

Muloqot - bu ikki kishi, kommunikator va qabul qiluvchi o'rtasida ma'lumot uzatish yoki fikr almashishni o'z ichiga olgan jarayon. Muloqot ko'nikmalari "ma'lumotni boshqasiga samarali etkazish qobiliyati", jumladan, og'zaki bo'lmagan va og'zaki o'zaro ta'sir, ovoz ohanglari, iboralar, imo-ishoralar, yuz ifodalari va boshqa odam bilan muloqot qilishda foydalanadigan tana tilini anglatadi. Konsultatsiya paytida shifokorning muloqotdagi xatti-harakati bemorga etkazilgan ma'lumot kabi muhimdir.

Shifokor va bemor muloqotining muhim jihatlari orasida yaxshi shaxslararo munosabatlarni rivojlantirish, tinglovchi bo'lish, ma'lumot almashish va bemorga yo'naltirilgan boshqaruv rejalarini tuzish kiradi. Yaxshi va samarali shifokor va bemor muloqoti bemorlarning o'z shifokorlariga bo'lgan ishonchini va ularning qoniqish darajasini oshiradi va bemorlarning sog'lig'iga bilvosita ta'sir qiladi, masalan, simptomlarni yaxshilash va tibbiy davolanishga rioya qilish. Shunday qilib, klinik nuqtai nazardan, samarali muloqot shifokorlarning o'z bemorlariga yuqori sifatli yordam ko'rsatishini ta'minlash strategiyasining bir qismidir.

Birlamchi tibbiy yordamda bemorlar muloqot, hamkorlik va sog'liqni saqlash ta'limi bilan bemorga yo'naltirilgan yondashuvni afzal ko'radilar. Zamonaviy davrda shifokor va bemor konsultatsiyasi ko'proq bemorga qaratilgan bo'lib, bemorga yo'naltirilgan muloqot va g'amxo'rlikni o'z ichiga oladi. Bemorga yo'naltirilgan yordam shunchaki bemorning nuqtai nazari va ehtiyojlariga, ularning tashvishlari, umidlari, g'oyalari va his-tuyg'ulari kabi istiqbollarga ko'proq javob berishni anglatadi, bemorning qadriyatlarini qaror qabul qilishda rahbarlik qiladi. Bu shuni anglatadiki, shifokor boshqaruv rejasini tuzishda bemorning nuqtai nazari va tajribasini o'z ichiga olgan holda bemorning ehtiyojlarini qabul qiladi. Bemorga yo'naltirilgan muloqot axborot almashish, vakolatli va rahmdil yordam ko'rsatish, bemorning ehtiyojlariga sezgir bo'lish va munosabatlarni o'rnatishni o'z ichiga olgan munozaralar va qarorlarga asoslanadi.

Bemorga yo'naltirilgan yordamga erishish uchun bemorga yo'naltirilgan aloqa imkoniyatlar yaratishga yordam beradi va bemorlarni sog'lig'ini saqlashning faol ishtirokchisi bo'lishda qo'llab-quvvatlaydi, bu esa shifokor va bemorning samarali muloqotiga olib keladi. Bemorga qaratilgan muloqotning ba'zi tarkibiy qismlariga shifokorning tinglash qobiliyati, hamdardlik, bemorning hikoya qilish qobiliyati, chalg'itmaydigan muhit, tibbiy tajriba va vaqt kiradi. Suhbat chog'ida shifokorlar murakkab

ko'rinmaslikka harakat qilishlari, tibbiy jargonlardan foydalanishdan qochishlari, bir oz takrorlashdan foydalanishlari va bemor ularga aytilgan narsani tushunganligini tekshirishlari kerak. Bemorlarni muntazam parvarishlashda bemorlar bilan yaxshi aloqa qilish, qo'shimcha xarajatlarsiz, sub'ektiv salomatlik natijalarini va bemorning qoniqishini oshirishga olib keladi.

Shifokor va bemorning yaxshi muloqoti bemorlarning o'z parvarishlaridan qoniqishlariga, shifokor tavsiyalariga amal qilishlariga, davolash rejasiga rioya qilishlariga, ruhiy salomatlikni yaxshilashga, psixologik moslashuvni yaxshilashga olib keladi. Bu umumiy iqtisodiy xarajatlarni kamaytirish bilan takroriy tashriflar va qabul qilishning kamayishiga olib keladi. Yaxshiroq muloqot, shuningdek, bemorlarning kamroq shikoyatlari, ishdan qoniqish darajasini oshirish, ish bilan bog'liq stressni kamaytirish va charchashni kamaytirish nuqtai nazaridan shifokorning qoniqishini oshirishi mumkin. Shu sababli, tibbiy xizmat sifatini yaxshilashga intilishda shifokorlarning muloqot qobiliyatlarini baholash ortib bormoqda. Ushbu baholashlar odatda bemor tajribasini o'rganish va tashqi baholovchilar orqali amalga oshiriladi, ammo bemor so'rovlari yolg'iz ham ishlatilishi mumkin, tadqiqot bemor va tashqi baholovchi ballari o'rtasida o'rtacha korrelyatsiya mavjudligini ko'rsatadi.

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlash lozim-ki, shifokorlarning bemorlarga salomlashish, xushmuomalalik va hurmat bilan munosabatda bo'lish kabi ko'nikmalari bemorlar tomonidan qadrlanadi, natijada bemorlar ularning maslahati va ko'rsatilayotgan davolanishidan qoniqish hosil qiladi. Tibbiy ma'lumotlarga ko'ra, maslahatlar va davolash rejaları bilan bo'lishish orqali sog'liqni saqlash savodxonligini targ'ib qilish ham bemorning qoniqishiga olib keladi, shifokorlari bilan hech qanday tushuntirish yoki maslahat bermasdan juda cheklangan suhbatlashganlar hafsalasi pir bo'lgan. Ushbu topilma boshqa tadqiqotlar natijalariga mos keladi. Pokistonda o'tkazilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, shifokor va bemor o'rtasidagi o'zaro ta'sirning bir nechta komponentlari, masalan, texnik tajriba, sarflangan vaqt, umumiy yondashuv va muloqot va muqobil sog'liqni saqlash xizmati bemorlarning zaiflik tajribasi bilan bog'liq edi. Shunga o'xshab, Singapurda o'tkazilgan tadqiqot shuni ko'rsatdiki, sog'liqni saqlash bilan bog'liq shikoyatlarning aksariyati aloqa muammolari, jumladan, og'zaki bo'lmagan va og'zaki muloqot xatolari, kontent xatolari va shifokor va bemor o'rtasidagi munosabatlardagi yomon munosabatdir. Shifokorlarning bemorlar bilan o'zaro munosabati davomida tushuntirishlar berish nuqtai nazaridan, bir tadqiqot shuni ko'rsatdiki, shifokorlar kasallik va boshqaruv bilan bog'liq ma'lumotlarni bemorlar o'z-o'zini boshqarish muhimligini to'liq tushunadigan tarzda taqdim etganlarida, bemorlar o'zini o'zi boshqarishni yaxshi ko'rishlari mumkin. Fidji sog'liqni saqlash xizmatlaridan ko'p irqli aholi tomonidan foydalanilishini hisobga olsak, til, e'tiqod va madaniy to'siqlar shifokorlar va bemorlar o'rtasida samarali muloqotni o'rnatishda tez-tez to'siq bo'lishi mumkin. Bemorlarning umidlarini qondirish uchun shifokor va bemor o'rtasidagi o'zaro munosabatlarda to'g'ri muloqotga bo'lgan ehtiyoj juda muhimdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Rizoiy F., Askariy H.A. 2011 yilda Isfahon Al-Zahra(S) kasalxonasi klinikalarida shifokorlarning muloqot qobiliyatlari va ambulator bemorlarning qoniqishlari o'rtasidagi munosabatni tekshirish. J. Educ. Salomatlikni targ'ib qilish. 2014;3:105. doi: 10.4103/2277-9531.139697. [PMC bepul maqola] [PubMed] [CrossRef] [Google Scholar]
2. Aarons D. Yamaykadagi davlat shifoxonalarida shifokor-bemor muloqoti: ijtimoiy-madaniy hodisaning empirik va axloqiy o'lchovlari. [(2018-yil 12-yanvarda kirilgan)];2005 Onlaynda mavjud: Digitool.library.mcgill.ca/webclient/StreamGate?folder_id=0&dvs=1537875327515~143
3. Travalin J.M., Ruchinskas R., D'Alonzo G.E. Bemor va shifokor aloqasi: nima uchun va qanday. J. Am. Osteopat. Dots. 2005;105:13–18. [PubMed] [Google Scholar]
4. Sustersic M., Gauchet A., Kernou A., Gibert C., Foote A., Vermorel C., Bosson J.-L. Tizimli ko'rib chiqishga asoslangan o'tkir sharoitlar kontekstida shifokor va bemor muloqotini baholovchi shkala. PLoS ONE. 2018;13:e0192306. doi: 10.1371/journal.pone.0192306. [PMC bepul maqola] [PubMed] [CrossRef] [Google Scholar]
5. McKinstry B., Ashcroft R., Car J., Freeman G.K., Shayx A. Bemorlarning shifokorlar va shifokorlar guruhlariga bo'lgan ishonchini yaxshilash uchun aralashuvlar. Cochrane ma'lumotlar bazasi tizimi. Rev. 2006: CD004134. doi: 10.1002/14651858.cd004134.pub2. [PubMed] [CrossRef] [Google Scholar]
6. Russell A.L., Tibbiyotda samarali muloqotning o'rni Tennessi universiteti dissertatsiya loyihalarini taqdirlaydi. [(2018-yil 22-yanvarda kirilgan)];2016 Onlaynda mavjud: http://trace.tennessee.edu/utk_chanhonoproj/2006
7. Swastika Chandra., Masoud Mohammad Nezdah. Birlamchi tibbiy yordamda shifokor va bemor muloqoti: Fijidagi aralash usulli tadqiqot <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8306632/>
8. Нарметова, Ю. (2016). Соғлиқни сақлаш тизимида психологик хизматнинг бугунги ҳолати ва истиқболлари.
9. Нарметова, Ю. (2020). Бронхиал астма билан касалланган болаларнинг ўзига хос психологик хусусиятлари.
10. Нарметова, Ю. К. (2022). Психосоматик беморларнинг психоэмоционал хусусиятлари. Integration of science, education and practice. scientific-methodical journal, 3(2), 21-28.
11. Zarnigor, N. (2022). RAHBAR PSIXOLOGIYASI VA UNING MEHNATIGA QO'YILADIGAN TALABLAR. INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM, 2(24), 121-125.

12. Назарова, З. (2023). ПСИХОСОМАТИК КАСАЛЛИКЛАРДА ПСИХОКОРРЕКСИЯ ВА ПСИХОПРОФИЛАКТИКА УСУЛЛАРИ. Новости образования: исследование в XXI веке, 1(6), 268-272.
13. Olimjonova, Z. B. Q. (2022). МАКТАБГАЧА ТА’ЛИМ YOSHIDAGI BOLALAR EMOTSIONAL SOHASI PSIXOFIZIOLOGIYASINING ASOSIY XUSUSIYATLARI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2(5), 311-315.